بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار
ژمارە (12) ساڵی 2012

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (1) ی ماددەی (10) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ی ژمارە (1) ی ساڵی 2005 ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (11) لە 30/ 2012/4 بڕیارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە (3)ی ساڵی2012
یاسای ڕێگا گشتییەکانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق
بەشی یەکەم
پێناسەکان

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە، لەم یاسایەدا، ماناکانی بەرامبەریانە:

یەکەم: وەزارەت: وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە و نیشتەجێکردن لە هەرێمی کوردستان ـ عیراق.

دووەم: ڕێگای گشتی: ئەو ڕێگا قیرتاوکراوە، یان قیرتاو نەکراوەیە کە بۆ هاتوچۆی ئوتۆمبیل تەرخان کراوە کە قەدەغەکراوەکانی ڕێگایەکەش دەگرێتەوە، جۆرەکانی ڕێگا

گشتییەکانیش بە خێراو سەرەکی و لاوەکی و هی دیکە بە بەیاننامەیەك دیار دەکرێن لـە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاودەکرێتەوە.

سێیەم: ڕێگای هاتوچۆی خێرا: ئەو ڕێگا گشتییەیە کە تایبەت بۆ هاتوچۆی ئۆتۆمبیل نەخشەی بۆ کێشراوە و دامـەزراوەو، خزمـەت بـە موڵـك و سـامانی هاوشـان و نزیکـی خـۆی ناکات، واتا (شوورەدارە) و، مەودای هاتوچۆی ئۆتۆمبیلی تێدا جیاکراوەتەوەو، لەگەڵ هیچ ڕێگایەك یان هێڵی شەمەندەفەر، یان هیچ ئاراستەیەکی تر یـان پیـادەرەو، لەهـەمان ئاستدا یەکتر نابڕن و وەك ڕێگایەکی خێرا نەخشەی بۆ کێشراوە و، ڕاگەیەندراوە.

چوارەم: پێل (پرد): بە کۆنکریت، یان بە ئاسن، یان بە هەردووکیان دامەزراوە، پانتاییەکەیشی لە (6) مەتر زیاترە لەوانەشە لە چەندین پانتایی پێك هاتبێت بۆ گواستنەوەی هاتوچـۆی جۆربەجۆر یان بۆ گواستنەوەی خزمەتگوزاری یان هـەردووکیان بەسـەر ئاوەڕۆیەکـەوە یان لەسەر خڕێك (فتحة) دادەمەزرێت و، چەمکی پردش، ئەو پردە سەر ئاوکەوتوانەش دەگرێتەوە کە بەهەر جۆرێك داڕێژرابن و وەزێر کار خرابن، وەزارەتیش بە بەیاننامەیەك کە لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاودەکرێتەوە بە پرد پێناسەیان دەکات.

پێنجەم: یەکتربڕ: بریتییە لە تۆڕێك ڕێگای پێکەوە بەستراو و یەکتربڕ لەسەر یـەك ئاسـت یـان زیاتر، کە ڕێگای هاتوچۆ لە نێوان دوو ڕێگا یان زیاتر فەراهەم دەکات.

شەشەم: تونێل: ڕێگایەکە بە ژێر ڕێگایەکی تر یان هێڵی شەمەندەفەر، یان ڕوبار، یان کەنـداو، یان کەناڵ، یان چیا، یان بەرزاییدا دەڕوات، نەخشەی بـۆ داڕێـژراوە دامـەزراوە و، بـە بەیاننامەیەك کە لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاودەکرێتەوە، بە تونێل ڕادەگەیەندرێت.

حەوتەم: ئاوبارە (القنطرة): ئاوڕۆیـەکی داخـراوە و، خزمـەتگوزاری یـان ئـاو بـە کـەناڵێکی سروشتی یان بە ئاوەڕۆیەکی سروشتی یان دەستکرد لەلایەکی ڕێگاکـەوە بـۆ لایەکـەی تری دەگوازرێتەوە و، ئەمەش پرد ناگرێتەوە.

هەشتەم: قەدەغەکراو: قەدەغەکراو ئەمانە دەگرێتەوە:

1ـ ڕێگا یان پرد یان ئاوبارە یان یەکتربڕ، یان تونێل.

2- زەویەکانی هاوشانی ڕێگایەکە دەگرێتەوە کە وەزارەت بە بەیاننامەیەك دەری دەچوێنی و لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بلاّودەکرێتەوە.

نۆیەم: قورساییە میحوەریەکان: قورسایی لۆریەکە و کێشی ئەو بارە دەگرێتەوە کە لەسەر هەر میحوەرێك لە میحوەرەکانی لۆریەکە دانراوە.

بەشی دووەم
ئامانجەکانی ئەم یاسایە و مەوداکانی کارپێکردنی

ماددەی دووەم:

ئامانجی ئەم یاسایە ئەمانەی خوارەوەیە:

یەکەم: پاراستنی سەلامەتیی ڕێگا گشتییەکان و پرد و یەکتربڕ و تونێلەکان و چاککردنەوەیان و نەهێشتنی دەست درێژی بۆ سەریان.

دووەم: دیارکردنی قەدەغەکراوەکانی ڕێگا گشتییەکان و پرد و یەکتربڕ و تونێلەکان و، ڕێکخستنی بەکارهێنانیان.

سێیەم: دیارکردنی قورسایی میحوەری لۆریەکان و خێرایی و مەودای ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە ڕێگا گشتییەکان بەکاردەهێنن.

چوارەم: ئاسانکردنی ڕێکارەکانی دەستبەسەر داگرتنی ئەو زەویانەی کە ڕێگا گشتییەکان و پرد و یەکتربڕ و تونێلیان پێدا دەڕوات و بە مولّکردنیان و، ڕێکخستنی ڕێکاری خەملاّندنی بەشەکانی تری لە دامەزراو و چێنراو و زەرعات و، چۆنیەتی قەرەبووکردنەوەیان.

پێنجەم: ڕێکخستن و مۆڵەت پێدانی بنیادنانی ئەو دەمەزراوانەی کە خزمەت بە ڕێگا گشتییەکان دەگەیەنن و، دیاری کردنی دوورابیان لەو ڕێگایانەوە.

شەشەم: ڕەزامەندی پیشان دان لەسەر پرۆژەکانی تری دەرەوەی سنووری دەسەلاّتی سەرۆکایەتی شارەوانییەکان و بەڕێوەبەرایەتییەکانی شارەوانی.

حەوتەم: ڕێکخستن و پێدانی مۆڵەت و دانانی هۆکارەکانی ریکلام کردن و ڕاگەیاندن لەسەر ڕێگا گشتییەکان.

ماددەی سێیەم:

حوکمەکانی ئەم یاسایە ئەمانەی خوارەوە دەگرێتەوە:

یەکەم: ئەو رێگا گشتییانەی دەکەونە دەرەوەی سنووری شارەوانییەکان، هەروەها ئەو ئاوبارە و جێگاپەڕینەوە و تونێل و یەکتربڕانەش کە دەکەونە چوارچێوەی قەدەغەکراوەکانیان و، ئەو دامەزراو و گۆڕەپانانەش کە خزمەت بەو رێگایانە دەبەخشن.

دووەم: هەموو جۆرە پردێك کە دەکەونە سنووری شارەوانییەکان و دەرەوەشیان کە وەها ناسراون سەر بە وەزارەت بن، ئەوەش تەنها بەشە سەرگیراوەکانی پردەکە دەگرێتەوە نەك تەنیشتەکان.

بەشی سێیەم

بە موڵکردن و خەمڵاندن

ماددەی چوارەم:

یەکەم: وەزارەت داوا دەکات: (نیشانەی دەستکاری نەکردن لەسەر ئەو زەوییانە لە تۆمارەکانی عەقاریدا دابنرێت کە حوکمەمانی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە، ئەمەش بۆ ماوەیەك کە لە یەك ساڵ زیاتر نەبێت لە رۆژی دانانی نیشانەکەوە.

دووەم: وەزارەت بۆی هەیە دەست بەسەر ئەو زەویانەدا بگرێت کە دەقەکانیان لە بەندی یەکەمی ئەم ماددەیەدا هاتوون، ئەوانەی کەوتوونەتە دەرەوەی سنووری شارەوانییەکان، ئەمەش دوای خەمڵاندنی بەهای پاشکۆکانی لە دامەزراو چێنراو و زەرعەتەکان لەلایەن لیژنەیەکەوە کە بەسەرۆکایەتی سەرۆکی یەکەی کارگێڕی و ئەندامیەتی نوێنەری وەزارەت و نوێنەری تۆماری خانووبەرە و نوێنەری کشتوکاڵ و نوێنەری یەکێتی جوتیاران و نوێنەری وەزارەتی دارایی و نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی خانووبەرەی دەوڵەت لە پارێزگا یان لە یەکەی کارگێڕی و خاوەن زەوی یان ئەوەی نوێنەرایەتی دەکات و، لیژنەش بۆی هەیە بۆ مەبەستی ناوبراو پەنا بۆ شارەزایەك یان زیاتر ببات.

سێیەم: ئەو لیژنەیەی کە دەقەکەی لە بەندی (دووەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە، بنەماکانی ئەو خەملاندنە پێڕۆ دەکات کە لە یاسای بە موڵککردنی ژمارە (12)ی ساڵی 1981 و هەموارەکانیدا هاتووە.

چوارەم: وەزارەت و هەر کەسێکیش کە پێوەندیی هەبێت بە پاشکۆکانی ئەو زەویەوە کە بەپێی حوکمەکانی بەندی (دووەم)ی ئەم ماددەیە خەملێندراوە، بۆیان هەیە لە ماوەی (15) رۆژدا لە رۆژی پێراگەیاندنەوە لەبەردەمی دادگای بەرایی تایبەتمەند بە جێگای عیقارەکە نارەزایی لەسەر کۆنووسی خەملاندنەکە دەربڕن، دادگاش لەماوەی (15) رۆژدا سەیری نارەزاییەکە دەکات و بڕیارەکەشی بەر تانە لێدان دەکەوێت لەلایەن سەرۆکایەتی دادگای تێهەڵچوونەوە وە بە سیفەتی پێداچوونەوەی.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: وەزارەت لە ماوەی (180) سەد و هەشتا رۆژدا لە رۆژی دەست بەسەرداگرتنەکەوە دەست بە موڵك کردنی ئەو زەویانە دەکات کە لە ماددە (4)ی ئەم یاسایە دەقنووس کراون، ئەمەش بەپێی حوکمەکانی یاسای بە موڵك کردن ژمارە (12)ی ساڵی 1981 و هەموارکراوەکانی و، بەهاکەشی لەو رۆژەوە دەخەملێندرێ کە نیشانەی هەڵسوکەوت نەکردنی لەسەر دانراوە یان لەو رۆژەوە کە داوای بە موڵك کردنی کراوە یان کامەیان باشتر بێت بۆ ئەو کەسەی کە بەناوی دەکرێت.

دووەم: لە حاڵەتێکدا کە نەکرا ناونیشانی خاوەن پەیوەندی بە زەویەکان و پاشکۆکانییەوە وەربگیرێت ئەوا ژمارەی پارچەکان لەو کەرتانە بەلای کەمەوە دوو جاران لە رۆژنامەیەکی رۆژانە رادەگەیەندرێ و (90) نەود رۆژیش مۆڵەت بە پەیوەندیدارەکان دەدرێت ئەگەر لە ناوەوەی هەرێم دابن و (180) سەد و هەشتا رۆژیش بەو کەسانە دەدرێت کە لە دەرەوەی هەرێمدا بن بۆ سەردان و چەسپاندنی مافەکانیان و بە تێپەڕبوونی ماوەی ناوبراویش پارچە زەویەکان بە موڵکراو دادەنرێن.

سێیەم: بەبێ بەرامبەر ئەو چواریەکە یاساییەی کە دەقەکەی لە یاسای موڵکدارکردندا هاتووە، وەردەگیردرێت ئەمەش بەپێی ئەو حوکمانەی کە دەقنووس کراون و ئەم حوکمەش

بەسەر هەموو ئەو زەویانە جێبەجێ دەكرێت حوكمەكانی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە بەبێ ئەوەی گوێ بدرێتە رەگەز و جۆر و جێگا و، ئەو یاسایەش كە مولْكداریەكەی پێكراوە ئەگەر چوار یەكە یاسایەكە پێشتر بەهەر هۆیەك بێت وەرنەگیرابێت.

چوارەم: زەویە قەدەغەكراوەكانی رێگا گشتیەكان كە بەناوی وەزارەتی داراییەوە بەمولْك كراون، تۆمار دەكرێن و تایبەت دەبن بە وەزارەتە وە تۆمارەكانی عیقاریی ئەو زەویانەش هەموار دەكرێن كە بەر لە كارپێكردنی ئەم یاسایە بە مولْككردنیان تەواو بووە.

پێنجەم: لە حالەتێكدا ئەگەر وەزارەت پێویستی بەهەر رووبەرە زەوییەك نەما كە دەقەكەی لەبەندی (چوارەم) ی ئەم ماددەیەدا هاتووە، ئەوا خاوەنداریەتییەكەی بۆ سەرۆكایەتی شارەوانییەكان یان بۆ بەرێوەبەرایەتیی شارەوانییە تایبەتمەندەكان، بەبێ بەرامبەر دەگەرێتەوە ئەگەر كەوتبووە چوارەچێوەی سنوورەكەیەوە و دەستیشی لەسەر هەلْدەگیرێت و دەدرێتەوە بە وەزارەتی دارایی ئەگەر كەوتبووە دەرەوەی ئەو سنوورانەوە.

شەشەم: وەزارەت لەجیاتی فەرمانگە فەرمیەكانی هەرێم، سەرپەرشتیی ئەو زەویانە دەكات كە حوكمەكانی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە و، بەهاو دەنگیش لەگەلْ یەكە كارگێریەكاندا دەست درێژی لەسەر لادەبات.

ماددەی شەشەم:

یەكەم: وەزارەت بۆی هەیە لەكاتی پێویستدا دەست بەسەر هەر زەویەك یان باخێك یان هەر بەشێكیدا بەشێوەیەكی كاتی بگرێت بۆ مەبەستی جێبەجێكردنی پرۆژەگەلی رێگای گشتی و پرد، بۆ ماوەیەك كە لە ماوەی تەواوكردنی پرۆژەكە نەترازێت، بۆ ئەوەش كرێ دەدات پاش ئەوەی خاوەنەكەی بە ماوەیەك ئاگادار دەكرێتەوە كە لە (30) رۆژ كەمتر نەبێت.

دووەم: ئەو لیژنەیەی كە لە بەندی (دووەم)ی ماددەی (چوارەم)ی ئەم یاسایەدا دەقەكەی هاتووە، كرێی سالانە یان مانگانەی ئەو عیقارە دیار دەكات كە بریار دراوە

بەشـێوەیەکی کـاتیی دەسـتی بەسـەردا بگیردرێـت و، کۆنووسێکیشـی لەگەڵـدا ڕێکدەخات، بارە هەنووکەییەکەی لەگەڵ پاشکۆکانی تێدا دەچەسپێنێت.

سێیەم: پێویستە لەسەر وەزارەت ئەو عیقارەی دەستی بەسەردا گـیراوە بـۆ خاوەنەکـەی دوای تەواوکردنی پڕۆژەکە بگەڕێنێتەوە، بە گوێرەی ئەو حاڵەتەی کە لە کۆنووسی دەسـت بەسەردا گرتنەکەدا جێگیر کـراوە و پـاش خەملانـدنی هـەمان لیژنـە قـەرەبووی ئـەو زیانانەش دەکرێتەوەکە تووشی عەقارەکە هاتووە.

بەشی چوارەم

قەدەغەکراوەکانی ڕێگا گشتییەکان و پردەکان

ماددەی حەوتەم:

وەزارەت بـە بەیاننامەیـەك ئەمانـەی خـوارەوە دەردەچـووێنێ و لـە ڕۆژنامـەی فەرمیـدا بلاّودەکرێنەوە:

یەکەم: قەدەغەکراوەکانی ڕێگا گشتیە خێراکان و سەرەکی و لاوەکی و لادییەکان و ئـەوانی دیکە جگە لەو بەشانەی کە بـەناو چوارچێوەی شـارەوانییەکان دەڕوات کـە دیـاری کردنیان بەر نەخشەی بنەڕەتی هەر یەك لە خۆیان دەکەوێت.

دووەم: قەدەغەکراوەکانی ئەو پردانەی کە ناشێ کارگەری لە بێژنگدانیان تێدا دابنرێـت یـان کارگەی بەرد هەڵکەندیان تێدا دابمـەزرێت یـان گۆڕانکاریـەکی وەهـا لـە ئاڕاسـتەی ڕووبارەکەدا بکرێت کە ببێتە هـۆی زیانگەیانـدن بـە پایـەکانی پردەکـە یـان بەجێگـە نزیکەکانی.

سێیەم: قەدەغەکراوەکانی ڕێگا یەکتر بڕەکان و تونێل و شوێنی پەڕینەوەکان، ئەگەر هەبوون.

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: ناکرێ لە چوارچێوەی سنووری قەدەغەکراوەکاندا لە هیچ لایەکیاندا بینا دروست بکرێت، یان بچێندرێت، یان زەرعەتی لێ بکرێت، یان رووباری تێدا لێ بدرێت، یان جۆگەی تێدا رابکێشرێت یان خوێدەلێنی تێدا هەڵکەندرێت یان وێستگەی سووتەنیی تێدا دابمەزرێت یان تەلی لێ ڕایەڵ بکرێت یان ئامرازی پڕوپاگەندە و راگەیاندنی لێ بچەسپێت یان هەر کارێکی تر لەو چوارچێوەیەدا ئەنجام بدرێت، مەگەر وەزارەت بەنووسین رەزامەندیی لەسەر دابێت.

دووەم: ناکرێ لەم دیوو و ئەودیوی رێگا دەرەکیە سەرەکیەکان لە چوارچێوەی ئەو رووبەرەدا هەڵکەندن ئەنجام بدرێت کە دەکەوێتە نێوان دوو هێڵی هاوتەریب بە هێڵی ناوەڕاست لە مەوداو یەك کەلە (75) حەفتاو پێنج مەتری راست و چەپی رێگای یەك سایدەوە دوورنەبێت و(100) مەتریش لە ڕێگای دوو سایدەوە دوور نەبێت، مەگەر لەسەر رەزامەندی وەزارەت و بەپێی مەرج و بەندو بەستێك کە خۆی دایینابێت.

سێیەم: پردێك یان ئاوبارەیەك یان شوێنی پەڕینەوەیەك یان هەر دامەزراوێکی دی لە چوارچێوەی قەدەغەکراوی ڕێگا گشتیەکان دروست بکات، بەرەزامەندی وەزارەت و بەپێی ئەو نەخشەبەش نەبێت کە بڕیاری لەسەر دەدات، بەو مەرجەش کە ڕێگەیەکی شوێنگرەوەی کاتی گونجاو لەماوەی ئیشەکەدا بۆ هاتوچۆ دابین بکات کە هەموو نیشانەکانی سەلامەتیی هاتوچۆی تێدا فەراهەم بێت.

چوارەم: ئەو تازە دامەزراوانەی کە لە چوارچێوەی قەدەغەکراوی رێگا گشتیەکاندا دامەزراون ئەوانەی کە هی فەرمانگە فەرمییەکانی دەوڵەتن پێش بەرکارخستنی ئەم یاسا بەبێ بەرامبەر هەڵدەگیرێن ئەگەر بوونیان کاریگەری نەریتی لەبارەی هونەری یاخود سەلامەتی هاتوچۆوە لەسەر رێگا گشتییەکان هەبێت، هەڵگرتنیشی لە کیسەی لایەنی پەیوەندیدار بە هەماهەنگی لەنێوان خۆی و وەزارەتدا دەبێت.

پێنجەم: ئەو تازە دامەزراوانەی کە سەر بەغەیری ئەو لایەنانەن کە لە دەقی بەندی چوارەمی ئەم ماددەیەدا هاتوون و بە مۆڵەتی ئوسولّی یان بەرەزامەندی لایەنێکی فەرمی دامەزراون، لادەبرێن، ئەگەر بەر لە جێبەجێکردنی رێگایەکە دامەزرابن، یان دیارکردنی قەدەغەکراوەکانی دوای قەرەبووەکەی، ئەگەر کاریگەریەکی نەریتی لە رووی هونەریەوە کردبێتە سەر رێگایەکە و سەر سەلامەتیی هاتوچۆ، لەقەرەبووکردنەوەکەشدا ئەمانەی خوارەوە رەچاو دەکرێن:

1- تەنها قەرەبووی تازە دامەزراوەکان دەکرێت.

2- قەرەبووەکە لە رۆژی پێدانی مۆڵەتەکەوە، یان لە رۆژی دەرچوونی رەزامەندیەکەوە، یان لە رۆژی پێدانی ئیزنی دامەزراندنی دامەزراوەکانەوە، یان لە رۆژی هەڵکەندنیەوە کامیان بۆ هاوولاّتیەکە باشتر بوو، لەو رۆژەوە دەخەملێنرێت، دەنا لەکاتی پشکنین و خەملاّندنەکەوە دیاری دەکرێت کە کرێی هاوشێوە بێت، مەگەر رێکەوتنێکی پێچەوانەی ئەوە هەبوو بێت.

3- بڕی قەرەبووەکە لەلایەن لیژنەیەکەوە بەسەرۆکایەتی سەرۆکی یەکەی کارگێڕی و ئەندامێتیی نوێنەری هەریەك لە وەزارەت و وەزارەتی دارایی و فەرمانگەی تۆماری خانووبەرەی یەکەی کارگێڕی و فەرمانگەی خانووبەرەی دەوڵەت لە خاوەن ئەزموونەکان دەخەملێنرێت.

4- وەزارەت و پێوەندیدار بۆیان هەیە نارەزایی لەسەر بڕی قەرەبووەکە لەبەرەم دادگای بەرایی تایبەت بە جێگای دامەزراوەکە لە ماوەی (30) رۆژدا لە رۆژی دەرچوونی بڕیاری قەرەبووەکەوە دەربڕن و بڕیاری دادگاکەیش بە سیفەتی پێداچوونەوە لەبەردەمی دادگای تێهەڵچوونەوەدا بەر تانەلێدان دەکەوێت.

5- قەرەبووەکە و خەرج و مەسرەف و کرێکانی لە رێی ئەو دادگایەوە دەدرێت کە تایبەت بە جێگەی پرۆژەکە بێت، لەو پارەیەش دەدرێت کە وەزارەتەکە بۆ ئەو مەبەستە دایناوە، پارەکەش بەپێی یاسا بە خاوەن مافەکان دەدرێت.

شەشەم: ئەو تازە دامەزراوانەی کە بە دەست درێژی لـە، دوای جێبـەجێکردنی ڕێگایەکـە یـان دوای دیارکردنی قەدەغەکراوەکانی دامەزراون، بەپێی یاسا لادەبرێن و، لابردەنەکـەش لەلایەن ئەو یەکە کارگێرییەوە دەکرێت کە تـازە دامەزراوەکـە دەکەوێتـە نـاو شـوێنی جوگرافیاییەکەی و لەسەر حسابی دەست درێژکـەر دەبێـت، ئـەویش لـەماوەی (90) نەوەد ڕۆژدا، لە ڕۆژی پێڕاگەیاندنی بەو دەست درێژییە.

حەوتەم: وەزارەت بۆی هەیە ڕەزامەندی لەسەر ئەمانەی خوارەوە بدات:

1- بەکارهێنانی بەشێك لە قەدەغەکراوەی ڕێگای گشتیەی کە بۆ دامەزراندنی دامەزراوەگەلی گەشت و گوزار، یان خزمەتگوزاریی ڕێگایەکە، یان بۆمەبەستی کشـتوکاڵی وەرزی، یـان بۆ ئەو کشتوکاڵەی کـە دەڵـێ ڕێگایەکـە بپـارێزن و ژینگەکـەش چـاکتر بکـەن، یـان بـۆ ڕاکێشانی قابلۆ، یان بۆ دانانی کۆڵەکەی کارەبا، یان بۆ پرۆژەگەلی ئاو، یان بۆ پرۆژەگـەلی دیکەی حکومەت، بەمەرجێك لەگەڵ پێداویستە هونەریـەکانی ڕێگەکـەدا هـاودژ نـەبێت و زیان بە سەلامەتیی هاتوچۆی نەگەیەنێت.

2- مۆرکردنی گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیا پسپۆڕەکان بۆ دانـانی هۆیـەکانی ریکـلام کـردن و ڕاگەیاندن لە چوارچێوەی قەدەغەکراوی ڕێگا گشتییەکاندا بەپێی بەند و مەرجی تایبەت بـە وەزارەت.

3- هێشتنەوەی ئەو باخانەی دەکەونـە سـەر قەدەغـەکراوەکانی ڕێگایەکـە، ئەگـەر مانـەوەیان کارنەکاتە سەر لایەنی هونـەری و سـەلامەتیی هاتوچـۆی سـەر ڕێگایەکـە، بەمـەرجێك بـە شێوەیەکی ڕێك و پێك لەسەر حسابی خاوەنەکانیان پەرژین بکرێن.

4- هێشـتنەوەی تـازە دامـەزراوەکان و ئـەو بینایانـەی دەکەونـە چوارچـێوەی قەدەغـەکراوی ڕێگەکەوە، لەو ڕێگایانەدا کە بەر لە بەرکارخستنی ئەم یاسایە جێبـەجێ کـراون بەمـەرجێ مانەوەیان هاودژ نەبێت لەگەڵ پێداویستە هونەریەکانی ڕێگایەکە و سـەلامەتی هاتوچـۆ بـەم جۆرەی خوارەوە:

أ ـ بەشەکانی ئەو بینایانەی کە لە (10) دە مەتر قـوڵتر دەسـت درێـژییان نـەکردووە، ئەگەر بە لابردنیان زیان بە هەموو بینایەکە بگەیەنێت.

ب ـ کۆڵەکەکانی کارەبا و تەلـەفۆن قابلۆکـانی میحـوەری و هێڵـی شـەمەندەفەر و کەناڵەکان و دامەزراوەکانی پشتەوەی.

ج ـ ئەو بینا و دامەزراوانەی سەر بە فەرمانگەکانی دەوڵـەت و خانـەکانی پەرسـتش و گۆڕستانەکانن.

هەشتەم: دامـەزراو و پڕۆژەگـەلی وەبەرهـەمهێن مـوڵکی هـەر کەسـێك و لایـەنێك بـن، لـە حوکمەکانی بەندی شەشەمی ئەم ماددەیە بە دەردەبن و تا تەمەنی رەنێوهێنانیان بەسـەر دەچـێ، بەمـەرجێ هێڵـی رەنێوهێنـانی تازەیـان بـۆ زیـاد نـەکرێت، ئەوانـە دوای بەسەرچـوونی تەمـەنی وەبـەرهێنانیان، لەسـەر حسـابی ئـەو لایەنـەی کـە لـە نـوێ دامەزراوەکە خاوەنیەتی لادەبرێن و هیچ قەرەبوویەکیشیان ناکەوێت.

نۆیەم: بیناو دامەزراو و شوێنی دیکەی پێویست بۆ خزمەتگوزاری رێگا گشتییەکان بە مۆڵـەتی وەزارەت و بــە هەماهــەنگی لـەگــەڵ پارێزگــای پەیوەندیــدار و بــەپێی نەخشــەیەك دادەمەزرێت کە ئامـادەکراوە یـان نەخشـەی بـۆ دارێـژراوە و بـەو چـۆنیەتییەش کـە شوێنەکە دەیخەملێنی لە ناوەوە یان لە دەرەوەی قەدەغەکراوی ئەو رێگایانـە و لەسـەر وەزاەرتیشە رێنمایی تایبەتی بۆ دەربچوێنێت.

دەیەم: ناکرێ هیچ بینایە، یان دامەزراو، یان هیچ تازە دامەزراوێك یان شاردنەوەی تەندروستی دابمەزرێت کە بـەکارهێنانیان مەترسـی یـان بێزارکـردن کاریگـەری لەسـەر ژینگـەی رێگاکەو بەکارهێنەرەکانی هەبێت بەهۆی دووکەڵ دەرهاویشتن یان هەڵم یان غاز یـان تۆز یان بۆنی زیانبەخش یان شتی لـەو جـۆرە بابەتانـەیان لـێ بکەوێتـەوە, تـەنیا لـەو جێگایانەدا نەبێت کـە بـەلای کەمـەوە (500) پێـنج سـەد مـەتر لـە قەدەغـەکراوی سنووری رێگای هاتوچۆی خێرا و رێگا سەرەکیەکان دوور بن و، رێگاش دەدرێت بە خاوەنی پارچە کشتوکاڵیەکان کە خانوویەکی نیشـتەجێبوون بـۆ خۆیـان بـەپێی یاسـا دروست بکەن، بەمەرجێ پەرژینی دەرەوەی خانووەکە بەلای کەمەوە (25) بیسـت و پێنج مەتر لە سنووری قەدەغەکراوی رێگاکەوە دووربێت و یەکسەریش بە رێگەکـەوە

نەبەسترێت، بەڵکو بە ڕێگەکانی خزمەتگوزاری هاوتەریبی ڕێگا خێرا خۆجێیەکەوە ببەسترێتەوە، یان بەو ڕێگا خۆجێیانەوە ببەسرێتەوە کە لە ناوچەکەدا هەن.

یازدەیەم: ڕێگای لادێییەکان و کشتوکاڵیەکان لە حوکمەکانی بەندی دەیەمی ئەم ماددەیە بەدەردەبن، پڕۆژە کشتوکاڵی و کێڵگەکانی پەلەوەر و تروکانی هێلکەو هاوشێوەکانیان نەبێت کە ڕێگە بە دامەزراندیان نادرێت لەو جێگایانەدا نەبێت کە مەودای دووریان کەمتر نەبێت لە (500) پێنج سەد مەتر لە سنووری قەدەغەکراوی ڕێگایەکەوە.

بەشی پێنجەم
کێشی قورسایی میحوەری بارهەڵگرەکان

ماددەی نۆیەم:

قورساییە میحوەریەکانی ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە ڕێگا گشتیەکان بەکاردەهێنن بە بەیاننامەیەك دیاردەکرێن کە وەزارەت دەریدەچوێنێ و، لە ڕۆژنامەی فەرمیدا بڵاو دەکرێتەوە و، وەزارەتیش بۆی هەیە هەندێ ئۆتۆمبێلی تایبەتی سەر بە فەرمانگەکانی دەوڵەت و ئۆتۆمبێلەکانی هێزی چەکدار و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ و ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە بۆ حاڵەتی تایبەتی بەکاردەهێنرێن بە دەربکات.

ماددەی دەیەم:

یەکەم: وەزارەت بەهەماهەنگی لەگەڵ پێکهاتەکانی وەزارەتی ناوخۆدا، جێگاکانی وێستگەی کێشانی ئۆتۆمبێلەکان دیاری دەکات و لەسەر وەزارەتیشە بینایەگەل و گۆڕەپانی لە باریان بۆ دابین بکات لەگەڵ فەراهەمکردنی ئامێرەکانی کێشان و پاراستنیان.

دووەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتیی هاتوچۆ و وەزارەت، وەرگرتن و هەڵسوڕاندن و بەکارخستنی وێستگەکانی کێشان دەخەنە ئەستۆی خۆیان و، سەپاندنی سزایش بەسەر سەرپێچیکاراندا، بە هەماهەنگی لەگەڵ پێکهاتەکانی وەزارەتی ناوخۆدا بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە، ئەنجام دەدرێت.

سێیەم: وەزارەت مافی ئەوەی هەیە ئەرك و فەرمانی بەڕێوەبردن و بەکارخستنی وێستگەکانی کێشان کە سەربەخۆیەتی، بە کەرتی تایبەتی بەپێی ڕێنمایی گەلێك بسپێرێت کە وەزارەتەکە بۆ ئەم مەبەستە لەبەر ڕۆشنایی حوکمەکانی ئەم یاسایەدا دەریدەچوێنێت.

چوارەم: هەموو وێستگەکانی کێشان کە کەرتی تایبەت بەکاریان دەهێنێت، ئەو ڕێنمایی و کۆتوبەندانە دەیانگرنەوە (الضوابط) کە وەزارەت بۆ ئەم مەبەستە دەریاندەچوێنێت. بەمەرجێ لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا هاودژ نەبێ.

پێنجەم:

1 ـ بڕی (1000) هەزار دینار وەك کرێ لەبڕی کردەوەی کێشانی هەر بارهەڵگرێك لە وێستگەکانی کێشان وەردەگیرێت.

2ـ ئەو کرێیەی کە لە بڕگەی (1/پێنجەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە بە داهات بۆ وەزارەت تۆمار دەکرێت.

3 ـ کۆی ئەو داهاتەی کە دەقەکەی لە بڕگەی (2/پێنجەم)ی سەرەوەی ئەم ماددەیەدا هاتووە بەم شێوەیە دابەش دەکرێت:

أ ـ 75٪ هەفتاو پێنج لەسەدا لە حیسابی وەزارەت دادەنرێت و بۆ چاککردنەوە و درێژە پێدانی وێستگەکانی کێشان تەرخان دەکرێت و پێداویستییە پێویستیەکان و کەرەستەی یەدەگی ئەم ویستگانەی پێ دابین دەکرێت.

ب ـ 25٪ بیست و پێنج لەسەدا بۆ هاندانی ئەو کرێکارانە دادەنرێ کە کار دەکەن و لەنێو ئەوانیشدا کارمەندانی بەڕێوەبەرایەتی هاتوچۆی گشتی کە لە ویستگەکانی کێشاندان.

ج ـ لە حاڵەتێکدا ئەگەر ئەرکی بەڕێوەبردنی و بەکارخستنی ویستگەکانی کێشانی سەر بەوەزارەت بەپێی ڕێنمایی تایبەت کە لە بڕگەی (سێیەمی) ئەم ماددەیەدا هاتووە بەکەرتی تایبەت سپێردرا، ئەوا خەرجییەکانی بەکارخستن لە داهاتی وەدەست هاتوو دەدرێت هەروەك لە بڕگەی (1)ی پێنجەمی ئەم ماددەیەدا هاتووە ئەمەش بەپێی ئەو ڕێنماییانەی کە وەزارەت دەریدەچووێنێ، لەگەڵ چاودێری کردنی ئەو یاسا و ڕێنماییانەی کە بەم بۆنەیەوە دەرچوون.

د ـ وەزیر بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست لەمبارەیەوە دەربکات.

بەشی شەشەم
سزاکان

ماددەی یازدەم:

بە غەرامەیەك سزا دەدرێت لە (250000) دوو سەدو پەنجا هەزار دینار کەمتر نەبێت ولە (500000) پێنج سەد هەزار دینار زیاتر نەبێت، هەر کەسێك:

یەکەم: زیانێکی ئەوتۆ بە ڕێگا گشتیەکان بگەیەنێت کە ببێتە مایەی بەربەست دانان لەبەردەم هاتوچۆ و مەترسی لەسەر بەکارهێنەری ڕێگایەکە دروست بکات.

دووەم: ئاگادارکردنەوە بە ڕۆژ و ، ڕووناککردنەوە بە شەو پشت گوێ بخات لەو جێگایانەدا کە کاری هەڵکەندنی تێدا دەکرێت یان لەسەر ڕێگە گشتیەکان ماددە گەلێك فڕێ درابێت.

سێیەم: بەکارهێنانی ڕێگە گشتییەکان بە هەڵکەندن یا بەکارهێنانی بێ مۆڵەت یان بیناکردنی کاتی یان هەمیشەیی سەرەرای ئەوەش خەرجییەکانی دەست درێژییەکەش لادەدات.

چوارەم: سەرپێچی لە ڕێساکانی بەکارهێنانی ڕێگا خێرایەکان کردبێت، کە لەلایەن فەرمانگە تایبەتمەندەکانەوە ڕاگەیەنراون.

ماددەی دوزادەیەم:

بە غەرامەیەك سزا دەدرێت کەمتر نەبێت لە (300000)سێ سەد هەزار دینار و، زیاتر نەبێت لە (750000) حەوت سەد و پەنجا هەزار دینار، هەرکەسێك:

یەکەم: دەست درێژی کردە سەر قەدەغەکراوی ڕێگا گشتییەکان بە هەڵکەندن یان بەکارهێنان بەبێ مۆڵەت یان بیناکردنی کاتی یان هەمیشەیی سەرەرای ئەوەش خەرجییەکانی دەست درێژیەکەش لادەدات.

دووەم: بووبێتە هۆی پەکخستنی هاتوچۆ لەسەر ڕێگا گشتیەکان لەدەرەوەی سنووری شارەوانییەکان.

سێیەم: نیشانەیەکی هاتوچۆ یان زیاتری هەڵکێشابێت، یان پەرژینی سەلامەتی لادابێت، یان تەلبەندی لادابێت، یان ئاوبارە و ، پردەکانی شێواندبێت، یان زیانی پێگەیاندبن، یان جێگەکانی، یان ئاراستەکانی گۆڕیبن.

چوارەم: کارمەندان وەزارەت یان ئەو لایەنەی کە گرێبەستی لەگەڵدا مۆرکراوە لە ئەنجامدانی ئەرکەکانیان قەدەغە کرد بێت یان بەربەستی بۆ دانابن.

پێنجەم:

1- سەرپێچی لە حوکمەکانی ماددەی (8)هەشتەمی ئەم یاسایەدا کردبێت.

2- سەرپێچی لە حوکمەکانی ئەو ڕێنماییانە یان لەو بەیاننامانە کردبێت کە بە پێی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەرچووبن.

ماددەی سێزدەم:

ئەگەر ئەو سەرپێچییەی لە حوکمەکانی هەردوو ماددەی (11،12)ی ئەم یاسایە، تاوانێکی لێ بکەوێتەوە، سزاکەی بەپێی یاسایەکی تر قورستر بێت، ئەوە، لەوبارەدا دەقی یاسا قورسترەکەی بەسەردا دەسەپێنرێت.

ماددەی چواردەم:

ئەو سزایانەی کە دەقەکانیان لەم بەشەدا هاتوون مافی وەزارەت لە داواکردنی قەرەبوو لەسەر ئەو زیانانە پووچ ناکاتەوە کە لە ئەنجامی سەرپێچی یان پێشیل کردن کە لەم بەشەدا ئاماژەی پێدراوە.

ماددەی پازدەم:

یەکەم: شوفێر یان خاوەن ئەو ئۆتۆمبێلەی کە سەرپێچی لە کێشانەکانی سەنگە میحوەریەکان دەکات بە غەرامەیەکی دارایی سزا دەدرێت، بەم شێوەیەی خوارەوە.

1- لە هەر (100) سەد کیلۆ غرامی زیادە بار (5000) پێنج هەزار دینار غەرامە دەکرێ تا دەگاتە یەك تەن.

2- لە هەر (100) سەد کیلۆ غرامی زیادە بار (10000) دە هەزار دینار غەرامە دەکرێ تا چوار تەن.

3-لە هەر بارێکی زیادە (15000) پازدە هەزار دینار لە هەر (100) سەد کیلۆ غرام غەرامە دەکرێت ئەگەر بارە زیادەکەی لە چوار تەن زیاتر بێت تا دەگاتە هەشت تەن لەو بارە زیادەیە.

دووەم: ئەو ئۆتۆمبێلەی سەرپێچی لە کێشانی قورساییە میحوەریەکان دەکات دەستی بەسەردا دەگیرێت تا ئەو کاتەی بارە زیادەکەی بەتاڵ دەکرێت و بۆ دەرەوەی وێستگەی کێشانەکە لەسەر مەسرەفی سەرپێچیکارەکە دەگوازرێتەوە ئەگەر بارەکەی لەو سنوورە بترازێت کە لە بەندی سێیەمی بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەی سەرەوەدا هاتووە.

سێیەم: کرێی زەویانە بە بڕی (20000) بیست هەزار دینار لەهەر شەوێ وەردەگیردرێت کە ئۆتۆمبێلەکە بەدەست بەسەردا گیراوی لە گۆڕەپانی دەست بەسەردا گرتنەکەدا دەمێنێتەوە و، ئەوەش لە ڕۆژی سەرپێچ کردنەکەوەیە.

ماددەی شازدەم:

یەکەم: کارمەندانی هاتوچۆ، ئەوانەیان کە تەرخان کراون بۆ ئیشکردن لە وێستگەی کێشانەکە، دەستەلاتی سەپاندنی غەرامە و دەست بەسەرداگرتنی ئۆتۆمبێلی زیادە باریان پێدەدرێت بەپێی حوکمەکانی ماددەی (15)ی ئەم یاسایە و، بڕیارەکانیشیان لەم ڕووەوە بنبڕ دەبێت.

دووەم: پشت بەستن بە خوێندنەوەی پێوانەی کێش بەڵگەی سەلماندنە بۆ مەبەستی سزادانی سەرپێچیکار.

سێیەم: لە حاڵەتێکدا ئەگەر ئەو غەرامەیەی لە ماددەی (15)ی ئەم یاسایەدا دەقەکەی هاتووە، لە ماوەی (15) ڕۆژدا لە ڕۆژی سەرپێچیەکەوە نەدرێت، ئەوا شوفێر یان خاوەنی ئۆتۆمبێلە سەرپێچیکەرەکە بەبەند کردن بۆ ماوەیەك سزا دەدرێت کە لە (1) مانگ کەمتر نەبێ و، لە (3) مانگیش زیاتر نەبێت.

چوارەم: شوفێری ئوتومبیلەکە یان خاوەنەکەی کە لە کرداری کێشانەکە خۆی بدزێتەوە، بە غەرامەیەك سزا دەدرێت لە (250.000) دووسەدو پەنجا هەزار دینار کەمتر نەبێ و

لە (400.000) چوارسەد هەزار دیناریش زیاتر نەبێت، لەگەڵ لانەدان لە حوکمەکانی بەندی یەکەم لە ماددەی (15)ی ئەم یاسایە.

ماددەی حەڤدەم:

ئەگەر سەلما کە یەکێك لە ئەندامانی لیژنەی سەرپەشتیکردنی وەگەر خستنی وێستگەکانی کێشانی ئوتومبیلەکان کە لە بڕگە (2)ی ماددەی نۆیەمی ئەم یاسایەدا هاتووە دەستکاریی کێشی لۆریە بارهەڵگرەکانی کردبێت، ئەوە بە پێی ماددەی (307) لە یاسای سزا ژمارە (111)ی ساڵی 1969 سزا دەدرێت.

ماددەی هەژدەم:

یەکەم: ئەو لایەنەی کە دەسەڵاتی دەست بەسەرداگرتنی ئوتومبیلەکەی پێ سپێدراوە، هیچ بەرپرسیاریەکی ناکەوێتە سەر لەو زیانانەی کە تووشی شت وەمەکە بارکراوەکە دەبن کە لەوانەیە خراپ بن.

دووەم: حوکمەکانی یاسای دەستکاریکردنی ئوتومبیلە دەست بەسەردا گیراو و جێهێڵراوەکانی ژمارە (8)ی ساڵی 1987 بەسەر ئەو ئوتومبیلە سەرپێچی کارانەدا دەسەپێنرێت کە لە گۆڕەپانی وێستگەکانی کێشاندا جێهێڵدراون.

سێیەم: ئەو شت وەمەکانەی کە لە کێشی بڕیاردراو زیادەن و سەرپێچیکارەکان بە جێیاندەهێڵن، وەزارەت بە زیادکردنی ئاشکرا بە پێی یاسا کارپێکراوەکان دەیانفرۆشێت

چوارەم: پارەی فرۆشتن کە دەقەکەی لە بەندی (سێیەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە لەگەڵ ئەو غەرامانەی کە دەقەکانیان لەم یاسایەدا هاتوون بە داهات بۆ وەزارەت تۆمار دەکرێن.

پێنجەم: دەستکەوتی ئەو ڕێژەیەی کە دەقەکەی لە بەندی (چوارەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە، بەم شێوەیەی خوارەوە دابەش دەکرێت:

1- (75٪) حەفتا و پێنج لەسەدی دەخرێتە حساباتی وەزارەتەکەوە و بۆ پاراستنی ڕێگاکان تەرخان دەکرێت.

2 -(25٪) بیست و پێنج لەسەدی وەك دەستخۆشانەو هانەدان بە کارمەندانی وێستگەکانی کێشان و کارمەندانی وەزارەتەکە دەدرێت.

شەشەم: وەزیری ئاوەدانکردنەوە و نیشتەجێکردن، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزیری ناوخۆ ڕێنمایی هاندان دەردەچوێنن کە دەقەکەی لە برگە (2)ی بەندی (پێنجەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە، کە بنەماکانی دابەشکردن ودیارکردنی ئەوانەی کە دەیانگرێتەوەو، حاڵەتەکانی بێبەشبوانیشی تێدا هەیە.

بەشی حەوتەم
ئەحکامی گشتی و کۆتاییەکان

ماددەی نۆزدەم:

یەکەم: وەزارەت پارەی تێچووی دامەزراندنی ئەو ئاوبارەو پردو دامەزراوانەی کە خۆی ئەنجامی داون لە سوودمەندەکان وەری دەگرێتەوە لەسەر داوای خۆیان لە ڕێگای تایبەتییەکان ئەگەر دامەزراوەکە لەسەر داوای خۆیان بوو..

دووەم: یەکەی کارگێڕی پارەی تێچووی لابردنی لەو دەستدرێژییەی کە لەسەر قەدەغەکراوەکانی ڕێگا گشتیەکان کراوە بەپێی ئەو لیستانە وەردەگرێتەوە کە بە پێی یاسای وەرگرتنەوەی قەرزی حکومەت ژمارە (56)ی ساڵی 1977 و هەموار کراوەکانی ئامادەکراوە.

ماددەی بیست:

پێویستە لەسەر وەزارەت و ئەو بەڵێندەر یان کۆمپانیانەی کە نوێنەرایەتی دەکەن بەردەوامبوونی ڕۆیشتنی ئاوو رووبارو جۆگەو خویدەڵێن دابین بکەن کە دەکەونە ڕێگای پڕۆژەگەلی ڕێگە گشتیەکان و پردەکانەوە، هەروەها ڕێگای جێگرەوەش بۆ ئەو ڕێگایانە دابین بکات کە هەن و دەکەونە ڕێگای پڕۆژە تازەکانیان لە قۆناغەکانی جێبەجێکردنی پڕۆژەکاندا.

ماددەی بیست و یەك:

کارمەندانی وەزارەت بۆیان هەیە جگە لە خانووەکانی نیشتەجێبوون و بینایەکان بچنە ناو عیقارە تایبەتەکانەوە بۆ ئەوەی ئیش و کاری رووپێوکردن ئامادە بکەن، ئەمەش لەدوای

ئاگادارکردنەوەی خاوەنەکەی و دیارکردنی رەوتی رێگا گشتییەکان و پردەکان بەمەبەستی جێبەجێ کردنی پڕۆژەکانیان دێت.

ماددەی بیست و دوو:

یەکەم: تەنها ئیشی وەزارەت جێبەجێ کردنی رێگا خێرا و سەرەکی و لاوەکی و یەکتربڕ و ئەو تونێلانەیە کە دەکەونە دەرەوەی سنووری شارەوانییەکان و جێبەجێ کردنی پردەکانیش

دووەم: فەرمانگەکانی دیکەی دەوڵەت یان هاوولاتیان بۆیان هەیە رێگا خۆجێییەکان یان رێگای گوندەکان یان رێگاکانی گەشت و گوزار یان تایبەتەکان و پەرینەوەکان، بە رەزامەندی و سەرپەرشتی وەزارەت جێبەجێ بکەن، بە مەرجێ دیاریکردنی قەدەغەکراوەکانی ئەم رێگایانە، تەنیاو تەنیا، ئیشی وەزارەتەکە بێت.

ماددەی بیست و سێ:

یەکەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتیی هاتوچۆ، بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکەدا، قەبارەی (ابعاد) ئۆتۆمبیلە جۆربەجۆرەکان دیار دەکات، هەروەها تیژترین خێرایی و کەمترینیان لەسەر رێگا گشتیەکان بە پێی جۆری هەر رێگەیەك، بە بەیاننامەیەك دیار دەکات و، لە رۆژنامەی فەرمیدا بلاودەکرێتەوە.

دووەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتیی هاتوچۆ، بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکەدا، بە بەیاننامەیەك رێساکانی بەکارهێنانی رێگا خێراکان دیار دەکات و، لە رۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان) دا بلاودەکرێتەوە.

ماددەی بیست و چوار:

کار، بەو بەیاننامانەی کە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی هاتوچۆوە دەردەچوێندرێن بەدەوام دەبێت، کە هاودژ نەبن بە حوکمەکانی ئەم یاسایە، تا ئەو کاتەی شوێن گرەوەیەکی بۆ دەردەچێت یان پووچەڵی دەکاتەوە.

ماددەی بیست و پێنج:

وەزیری ئاوەدانکردنەوەو نیشتەجێ کردن بە هەماهەنگی لەگەڵ هەردوو وەزارەتی، ناوخۆ و دارایی و ئابووری، بۆیان هەیە ڕێنمایی بۆ ئاسان بۆ جێبەجێکردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنن.

ماددەی بیست و شەش:

کار بە هیچ دەقێك ناکرێت پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە بێت.

ماددەی بیست و حەوت:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی بلاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)ەوە، جێبەجێ دەکرێت.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان ـ عێراق

هەولێر

28/ **ئایار** /2012 **ی زایینی**
7/ **جۆزەردان**/ 2712 **ی کوردی**
7/ **رەجەب** /1433 **ی کۆچی**

هۆكاره‌ پێویسته‌كان

به‌مه‌به‌ستی دیاركردنی به‌رپرسیارێتی وه‌زاره‌ت له‌سه‌رپه‌رشتیی جێبه‌جێكردنی ڕێگا گشتیه‌كان له‌ ده‌ره‌وه‌ی سنووری شاره‌وانییه‌كان و، له‌ پێناوی ئه‌وه‌شدا كه‌ پڕۆژه‌كانی پردو یه‌كتر بڕه‌كان یاساكه‌ بیگرێته‌وه‌ و بۆ قه‌ده‌غه‌كردنی ده‌ست درێژی كردنه‌ سه‌ر ڕێگا گشتییه‌كان و ڕێگا خێراكان و قه‌ده‌غه‌ كراوه‌كانیان و، هه‌روه‌ها له‌ پێناو دیاركردنی قورساییه‌ میحوه‌ریه‌كانی ئوتومبیله‌كان كه‌ ئه‌م ڕێگایانه‌ به‌كارده‌هێنن و، بۆ یه‌كخستنی ڕێكاره‌كانی به‌ مۆڵككردن و، ڕێكخستنی به‌كارهێنانی قه‌ده‌غه‌كراوه‌كانی ڕێگا گشتیه‌كان و ڕێگای هاتوچۆ خێراكان، وه‌ له‌به‌ر ئه‌و گۆڕانكاریه‌ش كه‌ له‌ په‌یكه‌ری ئه‌و فه‌رمانگانه‌دا په‌یدا بووه‌ كه‌ ڕێگا گشتیه‌كان جێبه‌جێی ده‌كه‌ن و، له‌ بۆ یه‌كخستنی رێسا یاساییه‌ پێوه‌ندیداره‌كانیش، ئه‌م یاسایه‌ ده‌رچوێندرا.